

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 27 februari 1925 kl. 1 e. m.

Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i anledning av väckt motion angående statens övertagande av omsorgen om folkförsörjningen beträffande tillgodoseende av landets behov av brödsäd.

I en inom andra kammaren väckt och till dess fjärde tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 253, har herr Olsson i Blädinge föreslagit, att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om sådan utredning, att staten genom de organ, som kunna finnas för ändamålet lämpliga, övertager omsorgen om folkförsörjningen beträffande tillgodoseende av landets behov av brödsäd sålunda, att staten genom nämnda organ uppköper och förmedlar all inom landet producerad och salubjuden brödsädesspannmål och att priset för densamma bestämmes efter genomsnittliga produktionskostnadsberäkningar ävensom ombesörjer den härutöver erforderliga importen av brödsäd, samt att Kungl. Maj:t därefter täcktes för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Motionen.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Olika förslag i syfte att stödja spannmålsodlingen hava tidigare varit föremål för riksdagens prövning. Sålunda hemställde herrar Olsson i Blädinge och Norman i en vid 1922 års riksdag inom andra kammaren väckt motion, nr 164, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det täcktes Kungl. Maj:t dels vidtagna erforderliga åtgärder för en fortgående permanent utredning angående jordbrukets produktionskostnader för livsförnödenheter, i främsta rummet brödsädesspannmål, och att resultatet av denna utredning bleve på lämpligt sätt årligen offentliggjort, och dels låta utreda, på vad sätt lämplig garanti kunde beredas producenter av brödsädesspannmål att till pris, vartill utredningen om produktionskostnaden kunde giva stöd, vinna avsättning för den producerade brödsädesvaran. Motionen hänvisades till andra kammarens fjärde tillfälliga utskott, som i anledning av densamma förordade en fortgående permanent utredning angående jordbrukets produktionskostnader för livsförnödenheter men däremot avstyrkte motionen i vad den avsåg utredning angående garanti för avsättning av brödsädesspannmål till pris, som skulle fastställas med ledning av utredningen rörande produktionskostnaden. Fem ledamöter av utskottet

Tidigare förslag i samma syfte.

yrkade emellertid i en till utskottets utlåtande i ämnet fogad reservation avslag å motionen i dess helhet, och vid behandlingen i kammaren bifölls detta yrkande.

Vid 1924 års riksdag hemställde sedermera herr Olsson i Blädinge i en inom andra kammaren väckt motion, nr 206, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag angående åtgärder, som kunde vidtagas för att främja brödsädesodlingen i vårt land, så att brödsädesprisen komme i så nära överensstämmelse som möjligt med produktionskostnaderna. I utlåtande, nr 46, över denna motion erinrade jordbruksutskottet bl. a., att 1924 års riksdag tidigare förehaft såväl av Kungl. Maj:t som ock av åtskilliga motionärer framlagda förslag om beredande av stöd åt spannmålsodlingen, vilka förslag emellertid icke föranlett någon riksdagens åtgärd. Ehuru utskottet fann motionens syfte att stödja spannmålsodlingen beaktansvärt, ansåg sig dock utskottet icke böra hemställa om åtgärder i den riktning, motionären antytt. Motionen föranledde ej heller någon riksdagens åtgärd.

De förslag, om vilka jordbruksutskottet i sitt utlåtande erinrade, voro dels ett av Kungl. Maj:t i proposition, nr 56, till 1924 års riksdag framlagt förslag till förordning angående utförselbevis för råg och vete jämte en i anledning av nämnda proposition väckt motion, dels ock ett antal motioner avseende antingen reglering av spannmålsimporten eller höjning av spannmålstullarna. I fråga om samtliga nu nämnda förslag, vilka, såsom ovan nämnts, avslogos av riksdagen, hänvisas till 1924 års bevillningsutskotts betänkande nr 23.

Slutligen må erinras, att innevarande års riksdag nyligen vid behandling av bevillningsutskottets betänkande nr 7, i anledning av väckta motioner med förslag till förordning angående utförselbevis för råg och vete, bifallit utskottets hemställan, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet.

Samtliga de förslag, vilka ovan i korthet omnämnts, hava åsyftat ett ingripande av ena eller andra slaget från statsmakternas sida för att komma spannmålsodlingen till hjälp i det betryckta läge, vari denna under de senaste åren befunnit sig. Förslagets behandling i riksdagen har emellertid visat, att riksdagens majoritet ansett det vara förenat med utomordentligt stora svårigheter att utfinna anordningar, som skulle på ett effektivt sätt gagna ifrågasatt syfte utan att samtidigt vara förenade med avsevärda olägenheter i andra avseenden. Vad nu föreliggande motion angår, har i densamma ifrågasatts vida mer långtgående åtgärder än i något av de ovan berörda, tidigare framlagda förslagen, i det att ett bifall till motionen skulle innebära ett uttalande till förmån för införande av ett statligt spannmålsmonopol.

Det är enligt utskottets mening uppenbart, att ett realiserande av den

tanke, motionären framfört, komme att medföra tillskapandet av en vidlyftig förvaltningsorganisation, och utskottet har funnit sig böra bestämt avstyrka beträdandet av en dylik linje. De av motionären föreslagna åtgärderna skulle säkerligen jämväl ute bland vårt folk möta ett kraftigt motstånd, och icke minst jordbruksnäringens egna utövare torde till sitt övervägande flertal ställa sig avvisande gentemot vad motionären föreslagit.

Utskottet har sålunda med hänsyn till arten av de ifrågasatta anordningarna funnit sig böra avstyrka motionen, ehuru det egentliga syftemålet med densamma syntes utskottet synnerligen beaktansvärt.

Utskottet får alltså under åberopande av det anförda hemställa,

att förevarande motion, nr 253, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 februari 1925.

På utskottets vägnar:

ELOF LINDBERG.

Närvarande: herrar *Lindberg, Schill, Fjellman, Pettersson* i Köping, *Adler, Heiding, Petersson* i Lerbäcksbyn, *Herou, Larson* i Tönnersa och *Andersson* i Löbbo.*

* Ej närvarande vid justeringen.